

Jäätmete liigiti kogumine

- Varasem jäätmeseaduse § 14 lg 1² nägi ette, et jäätmeid kogutakse liigiti, kui see on tehniliselt, keskkonnaseisukohast ja majanduslikult teostatav, ning neid ei segata teiste jäätmete ega muude materjalidega, millel on erinevad omadused.
- Muudatuse järgi ei ole edaspidi jäätmete liigiti kogumine seotud põhimõttega „tehniliselt, keskkonnaseisukohast ja majanduslikult teostatav“.

Jäätmete lakkamine

- Uue võimalusena lisandub jäätmeseaduse §-i 2¹ üksikjuhtumipõhine lakkamine (jäätmeseaduse § 2¹ lg 3¹). See tähendab, et juhul kui puuduvad Euroopa Komisjoni õigusaktiga või keskkonnaministri määrusega kehtestatud lakkamise kriteeriumid, võib Keskkonnaamet erandjuhtudel keskkonnakaitseloa andmise menetluse käigus kaalutusotsuse alusel otsustada, kas – arvestades jäätmeseaduse § 2¹ lõike 1 punktide 1–4 kõiki tingimusi ning vajaduse korral saasteainete piirväärtusi ja muid lõike 3 nõudeid – jäätmeloa või kompleksloa taotluses märgitud jäätmed on lakanud olemast jäätmed.
- Jätkuvalt ei saa jäätmete lakkamist tõendada REACH-määruses sätestatud registreeringu põhjal. Asi, mis on lakanud olemast jääde, peab enne esimest kasutamist või turule laskmist vastama kemikaalide ja toodete suhtes kohaldatavates õigusaktides sätestatud asjaomastele nõuetele. Jäätmete lakkamise staatus on saavutatav vaid juhul, kui ained või esemed vastavad toodetele kohaldatavatele teatavatele asjaomastele nõuetele. Enne kui asjale, mis on lakanud olemast jääde, hakatakse kohaldama kemikaale ja tooteid käsitlevaid õigusakte, peavad jäätmeseaduse § 2¹ lõikes 1 sätestatud tingimused olema täidetud. See tähendab, et esmalt toimub jäätmete lakkamine ja seejärel hakatakse enne turule laskmist või esimest kasutamist kohaldama asjale vastavaid REACH-määruse, CLP-määruse jm nõudeid.

Jäätmehooldus, jäätmete põletamise ja ladestamise piirangud

- Lisatakse jäätmehoolduse põhimõtete juurde nõue, mille kohaselt tuleb enne jäätmete taaskasutamist või selle ajal eemaldada tekkinud jäätmetest ohtlikud ained ja esemed, et hõlbustada jäätmete edasist töötlemist.
- Sätestakse põhimõtte, et jäätmeid tohib enne nende taaskasutamist ladustada kuni kolm aastat, pärast seda peab isik jäätmed suunama taaskasutusse. Jäätmeid, mis on mõeldud kõrvaldamiseks, tohib ladustada ühe aasta vältel. Kui jäätmete ladustamiseks enne nende taaskasutamist või kõrvaldamist on väljastatud keskkonnakaitseluba, tohib jäätmeid ladustada keskkonnakaitseloa märgitud aja vältel. Kui jäätmeid hoitakse kauem, käsitatakse selliseid kohti prügilatena jäätmeseaduse § 34 kohaselt.
- Liigiti kogutud ning korduskasutamiseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtmiseks mõeldud jäätmeid on keelatud põletada (välja arvatud jäätmed, mis tekivad liigiti kogutud jäätmete töötlemisel ning mille puhul annab põletamine jäätmehierarhia kohaselt parima tulemuse keskkonnale). Mõeldud on liigiti kogutud jäätmete põletamist nii jäätmepõletus- kui ka koospõletustehases.
- Prügilasse on jätkuvalt keelatud ladestada jäätmeid, mis on eelnevalt töötlemata, ning edaspidi ka jäätmeid, mis on liigiti kogutud korduskasutamiseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtmiseks (välja arvatud jäätmed, mis tekivad liigiti kogutud jäätmete

töötlemisjärgses protsessis ja mille ladestamine annab jäätmehierarhia kohaselt parima tulemuse keskkonnale). Liigiti kogutud olmejäätmete ladestamise ja põletamise piiramine aitab edendada ringmajandusele üleminekut ning vähendada ressursside raiskamist.

- Alates 2030. aasta 1. jaanuarist on prügilasse keelatud ladestada ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivaid jäätmeid, eelkõige olmejäätmeid (välja arvatud jäätmed, mille puhul prügilas ladestamine annab jäätmehierarhia kohaselt keskkonnale parima tulemuse). Piirang puudutab ka selliseid ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivaid olmejäätmeid, mis ei ole liigiti kogutud.
- Alates 2035. aasta 1. jaanuarist ei tohi prügilasse ladestavate olmejäätmete kogus ületada 10 massiprotsenti tekitatud olmejäätmete üldkogusest samal aastal.

Olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvud

Olmejäätmeid tuleb korduskasutuseks ette valmistada ja ringlusse võtta:

- 1) alates 2025. aasta 1. jaanuarist – vähemalt 55 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;
- 2) alates 2030. aasta 1. jaanuarist – vähemalt 60 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;
- 3) alates 2035. aasta 1. jaanuarist – vähemalt 65 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

Ohtlike jäätmete ja vanaõliga seotud täpsustused §-des 60, 61, 62 ja 65¹

- Jäätmeseaduse § 60 lõige 1 keelab ohtlike jäätmete segamise omavahel, muude jäätmete ja muude materjalidega. Segunenud jäätmed lahutatakse, kui see on tehniliselt võimalik ja tervisele või keskkonnale tekkida võiva ohu vältimiseks vajalik. Kaasnevad kulutused ei ole enam määravad, jäätmeseaduse §-i 60 lõiget 2 muudeti ning eemaldati sõnad „ja sellega ei kaasne ülemääraseid kulutusi“.
- Ohtlikud jäätmed, mis on segatud eirates jäätmeseaduse §-i 60 lõikes 1 sätestatud, antakse käitlemiseks üle sellekohast luba omavale isikule.
- Ohtlike jäätmeid võib segada omavahel või tavajäätmetega või muu aine või materjaliga, kui jäätmed segab isik, kes on saanud selleks loa, välditakse negatiivset mõju keskkonnale ja inimese tervisele ning segamine on vastavuses parima võimaliku tehnikaga. Välja on jäetud põhimõte, et ohtlike jäätmete segamine on lubatud, kui see on tehniliselt ja majanduslikult põhjendatud. Tehniline ja majanduslik põhjendus ei saa olla argument, millega lubatakse ohtlike jäätmeid segada, kuna see võib kaasa tuua selliste ohtlike jäätmete, mille käitlemisel on tarvis rakendada erimeetmeid ning mille käitlemine võib osutada jäätmete iseloomu arvestades üsna kalliks, segamise tavajäätmete või muude jäätmega, et lahjendada jäätmeid või muuta jäätmekoodi ning sel teel suunata ohtlikud jäätmed selle liigi jaoks sobimatusse jäätmekäitlusprotsessi.
- Muudeti jäätmeseaduse § 65¹ lõikeid 4 ja 5. Muudatuste eesmärk on tagada, et erinevate omadustega vanaõli liike (nt mineraalõli ja sünteetiline õli) ei segataks omavahel ega muude

jäätmetega. Vanaõli liigiti kogumine ja selle muud liiki jäätmete või ainetega segunemise vältimine on oluline, et tagada vanaõli töötlemisel keskkonnale ohutuim tulemus. Vanaõli töötlemisel tuleks eelistada regenereerimist või muid ringlussevõtutoiminguid, mis annavad keskkonnale samaväärse või ohutuma üldise tulemuse kui regenereerimine.

Vastutussätted ja karistusmäärad

- Muudeti ja täpsustati vastutussätete sõnastusi ja tõsteti rikkumiste karistusmäärasid. Maksimaalsed võimalikud trahvimäärad juriidilisele isikule jäävad edaspidi 100 000 kuni 400 000 euro vahele.
- Alates 1. jaanuarist 2015 on KarSi § 47 kohaselt võimalik kohaldada väärteo korral maksimaalse rahatrahvina füüsilisele isikule 300 trahviühikut ning juriidilisele isikule 400 000 eurot. Tegemist on küll rahatrahvi ülemmäära muutmisega, kuid see ei tähenda automaatselt, et vastavate rikkumiste eest mõistetavad karistused peavad saama maksimummääras rakendatud. Pigem annab see paindliku võimaluse rakendada sellise suurusega rahatrahvi, mis tõepoolest täidaks oma eesmärgi ehk sunniks kohustatud isikut täitma seaduse nõudeid. Rikkumise eest karistust mõistes tuleb arvestada konkreetseid asjaolusid: isiku süüd, kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid, eri- ja üldpreventsiooni jne.
- Mitmed seni jäätmeseaduses olnud vastutussätted on sellised, mille teokoosseis on toodud KarS §-des 279 ja 280. Seetõttu tunnistati ka osa vastutussätteid kehtetuks.